

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/19/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720204149
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6720204149.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Renáty Deákovskej ako členov senátu, v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., D. XXXX/XX a 2/ E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., G. H. XXXX/XX, proti žalovanému: M-trade-Ag, s.r.o., so sídlom Látky 108, IČO: 31 641 946, právne zastúpený JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Zvolen, Nám. SNP 36, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3 997,11 € a vo výške 3 280,28 €, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/37/2020 – 273 zo dňa 08. decembra 2022 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca 1/ **j e p o v i n n ý** nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

III. Žalobca 2/ **j e p o v i n n ý** nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie naposledy dňa 04.11.2022 zmenenú žalobu žalobcu 1/ o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3 997,11 € a žalobcu 2/ o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3 280,28 €, ktorého sa domáhali proti žalovanému, zamietol v celom rozsahu (I. výrok); uložil žalobcovi 1/ a taktiež žalobcovi 2/ každému zvlášť povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania (II. a III. výrok).

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na skutočnosť, že žalobcovia 1/ a 2/ v priebehu konania žalobu viackrát menili. Spočiatku sa žalobou došlou na súd prvej inštancie dňa 18.09.2020 domáhali, aby súd určil, že je neplatný právny úkon za užívanie ich pozemkov a zároveň, aby žalovaný zaplatil žalobcovi 1/ škodu vo výške 5 811,58 € a žalobcovi 2/ škodu vo výške 30 610,50 € spolu s úrokom z omeškania za obdobie od 01.01.2013 do 31.12.2020. Následne na návrh žalobcov bola uznesením súdu prvej inštancie č. k. 13C/37/2020-11 zo dňa 02.11.2020 pripustená nimi požadovaná zmena žaloby, ktorou sa domáhali zakázať žalovanému zasahovať do spoluvlastníctva pozemkov žalobcov evidovaných na LV č. XXX, XXX, XXXX, XXXX I. XXXX na základe neplatných nájomných zmlúv. Na ďalší návrh žalobcov súd prvej inštancie uznesením č. k. 13C/37/2020-22 zo dňa 11.03.2021 pripustil aj ďalšiu zmenu žaloby, ktorou sa domáhali určenia, že nájomný vzťah žalovaného k pozemkom žalobcov evidovaným na LV č. XXX, XXX, XXXX, XXXX I. XXXX je neplatný. Naposledy písomným podaním zo dňa 03.11.2022 došlým na súd prvej inštancie dňa 04.11.2022 žalobcovia 1/ a 2/

navrhli zmenu žaloby, ktorou sa žalobca 1/ domáha voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia (získaného) úmyslom vo výške 3 997,11 € a žalobca 2/ vo výške 3 280,28 €, obaja za obdobie od 01.01.2013 do 31.12.2017 z dôvodu užívania pozemkov žalobcov bez právneho dôvodu. Na súdnom pojednávaní konanom dňa 08.12.2022 súd prvej inštancie túto navrhovanú zmenu žaloby uznesením pripustil.

3. Na predmetnom súdnom pojednávaní žalovaný následne vzniesol námietku premlčania práva žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú odôvodnil tým, že až v roku 2022 si žalobcovia uplatnili právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2013 až 2017, teda aj keby bolo v konaní toto bezdôvodného obohatenie preukázané, právo na jeho vydanie je premlčané v rámci trojročnej objektívnej, resp. dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

4. Pred právnym posúdením veci sa súd prvej inštancie zmienil (v bode 4. a 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku) o tom, že jeho uznesením č. k. 13C/37/2020-138 zo dňa 22.11.2021 konanie zastavil z dôvodu posúdenia podania žalobcov zo dňa 29.10.2021 ako späťvzatia žaloby v celom rozsahu, s čím sa odvolací súd nestotožnil, a preto uznesením č. k. 17Co/19/2022-196 zo dňa 28.04.2022 predmetné uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. S poukazom na ust. § 451 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej aj „OZ“) dospel súd prvej inštancie vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným k záveru, že právo žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčané. Poukázal na to, že dĺžku premlčacej doby určuje zákon a pod sankciou neplatnosti nemožno túto dobu zmeniť ani dohodou strán, pričom jej uplynutím v spojení s námietkou premlčania dochádza k právnym účinkom premlčania spočívajúcim v strate možnosti vynúteného splnenia práva. Súd prvej inštancie mal za to, že v žiadnom prípade nemohlo ísť o úmyselné bezdôvodné obohatenie zo strany žalovaného a teda sa na predmetnú vec neaplikuje objektívna premlčacia doba 10 rokov, ale len 3 rokov. Poukázal na to, že subjektívna doba môže plynúť len v rámci objektívnej. Keďže žalobcovia 1/ a 2/ sa prvýkrát domáhali vydania bezdôvodného obohatenia až podaním zo dňa 04.11.2022 za obdobie od 01.01.2013 do 31.12.2017, objektívna premlčacia doba pri najstaršom uplatnenom nároku (súd prvej inštancie mal zrejme na mysli pri najmladšom uplatnenom nároku - poznámka odvolacieho súdu) uplynula dňa 31.12.2020, preto konštatoval, že mu neostávalo nič iné, len žalobu žalobcov 1/ a 2/ o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietnuť v celom rozsahu. Súd prvej inštancie poukázal na starú rímsku zásadu, že právo patrí bdelym, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas, s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou.

6. Súd prvej inštancie k veci samej dodal, že z dôvodu hospodárnosti konania sa ďalšími tvrdeniami žalobcov 1/ a 2/ nezaoberal. Poukázal na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

7. O nároku strán sporu na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej aj „CSP“) vzhľadom na plný úspech žalovaného v konaní. Dodal, že o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku v zmysle § 262 ods. 2 CSP osobitným uznesením.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote spoločné odvolanie žalobcovia 1/ a 2/. Podľa obsahu odvolania považovali rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v dôsledku toho jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

9. V odvolaní špecifikovali nesprávne zistený skutkový stav veci tak, že vlastníci pozemkov evidovaných na LV č. XXX, XXX, XXXX I. XXXX nemajú vyčlenený osobitný spoluvlastnícky podiel geodetom tak, aby hociktorý spoluvlastník týchto pozemkov prenajal spoluvlastnícky podiel bez vedomia ostatných spoluvlastníkov žalovanému. Spoluvlastník J. J. (bratranec) nemá písomný súhlas od ostatných spoluvlastníkov na prenájom pozemkov evidovaných na uvedených listoch vlastníctva, preto žalovaný užíva pozemky žalobcov ako spoluvlastníkov naďalej bez právneho dôvodu.

10. Ďalej sa žalobcovia v odvolaní venovali bodu 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku pojednávajúcemu o tom, že predchádzajúce uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania pre údajné späťvzatie žaloby z ich strany bolo odvolacím súdom zrušené. Poukázali na iné konania vedené na základe ich žalôb voči žalovanému na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10C/11/2017, ktorého predmetom je náhrada škody, sp. zn. 10C/31/2019 a sp. zn. 19C/9/2021, ktorého predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia za iné obdobie ako v tomto konaní.

11. K záveru súdu prvej inštancie o premlčaní ich práva na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2013 až 2017 žalobcovia uviedli, že zmenou žaloby sa neberie žaloba späť, preto nie je ich právo premlčané. Podporne boli názoru, že ich právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nemohlo byť premlčané ani z dôvodu, že uviedli, že sa jedná o bezdôvodné obohatenie úmyslom žalovaného, preto je objektívna premlčacia doba v zmysle § 107 OZ 10 rokov.

12. V ďalšej časti odvolania sa žalobcovia venovali konaniu vedenému na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10C/31/2019. Poukázali na to, že v danej veci podali odvolanie z dôvodu, že žalobca 1/ neudelil žalobcovi 2/ splnomocnenie na jeho zastupovanie v danom konaní a súd tak rozhodol bez účasti žalobcu 1/.

13. Napokon mali žalobcovia za to, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v tomto konaní preukázali prepočtom ceny poľnohospodárskych produktov za m² plochy užívaných pozemkov a rok, ktoré žalovaný musel dosiahnuť v rozhodnom období rokov 2013 až 2017 užívaním pozemkov pri pestovaní zeleniny na ich pozemkoch, pričom výnos takto dosiahnutý zodpovedá nimi uplatnenému bezdôvodnému obohateniu. Dodali, že ich nezaujima, aké plodiny žalovaný pestuje na ich pozemkoch, pretože by určite dosiahli takýto výnos nebyť prekážok kladených žalovaným užívaním pozemkov bez právneho dôvodu. Preto považovali za nedôvodnú argumentáciu žalovaného, že nepreukázali nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

14. Žalobcovia 1/ a 2/ preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

15. V lehote na podanie odvolania doplnil toto odvolanie samostatným podaním žalobca 2/. V doplnení odvolania uviedol, že žalovaný užíva ich pozemky neoprávnene na základe sfašovanej zmluvy, na základe ktorej si dal v katastri zapísať nájomný vzťah k pozemkom. Podľa obsahu doplnenia odvolania považoval napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za nesprávny aj z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. c) CSP, t.j. z dôvodu, že rozhodoval vylúčený sudca, keď uviedol, že rozsudok je jednostranný, právny zástupca žalovaného E. C. musí mať pravdu, keď podpredsedníčkou súdu prvej inštancie je E. C., jeho manželka. Položil otázku, prečo nie je v spise nikde nájdené, že v H. 12.06.2020 bol zrušený nájomný vzťah k pozemkom evidovaným na LV č. XXX I. XXX, prečo žalovaný nepreukázal zápis z tejto dohody a medzi kým vznikla, prečo zákonný sudca Lehotský nežiadal od žalovaného takýto zápis predložiť. Uviedol, že tak neurobil z dôvodu, že to nemohol kamarátovi C. urobiť, pretože takýto zápis neexistuje, takáto dohoda neexistuje, obrana žalovaného zo strany jeho právneho zástupcu je založená na podvođe a klamstvách.

16. Mimo toho žiadal od súdu určiť komisiu vytvorenú z pracovníka súdu, starostky obce Stožok a žalobcov za účelom obhliadky pozemkov, ktoré sú znova poorané a zasiate aj v roku 2022, čím by boli vyvrátené klamstvá právneho zástupcu žalovaného, ktorý tvrdí, že polia nepooral a nezasial žalovaný a bolo by preukázané jasné a jednostranné nadržíavanie tomuto právnenmu zástupcovi zákonným sudcom Lehotským.

17. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov považoval napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za zákonný, mal za to, že v napadnutom rozsudku súd prvej inštancie zrozumiteľným a preskúmateľným spôsobom náležite a výstižne ozrejmil skutkový a právny základ veci, uviedol, z akých dôkazov, úvah a právnych záverov pri rozhodnutí vychádzal. Okolnosť, že rozsudok nezodpovedá očakávaniam (želaniam) žalobcov neznamena, že nie je odôvodnený, preskúmateľný alebo zákonný.

18. Žalovaný ďalej uviedol, že tak v pôvodnej žalobe, ako ani v navrhovaných zmenách žaloby žalobcovia bližšie nešpecifikovali, konkretizovali a nepreukazovali, akým spôsobom, formou, rozsahom či objemom

mal žalovaný ohroziť alebo zasiahnuť vlastnícke, či iné súvisiace vecné práva žalobcov. Preto bolo pre žalovaného obtiažne zaujať podrobnejšie a konkrétnejšie stanovisko k vecnej stránke sporu. V každom prípade však žalovaný v celom rozsahu poprel všetky (pôvodné aj meniace sa) skutkové a právne tvrdenia žalobcov, uviedol že ani v žalovanom období neužíval tvrdené nehnuteľnosti a neobohacoval sa tak na úkor žalobcov. Súd prvej inštancie o žalobe žalobcov a jej navrhovaných zmenách konal a rozhodol procesne zákonným spôsobom, v ktorom neboli prítomné znaky či prvky nezákonnosti, svojvôle, či zaujatosti.

19. Odhliadnuc od uvedeného žalovaný poukázal na to, že riadiac sa zásadou hospodárnosti konania vzniesol námietku premlčania nárokov žalobcov, ktorú súd prvej inštancie vyhodnotil ako dôvodnú. Žalobcovia okrem toho, že žalobu neopreli o žiadne relevantné dôkazy, zostali dôkazne pasívnymi aj v rámci dokazovania na pojednávaní konanom dňa 08.12.2022, kedy obdobne nenavrhli dokazovanie doplniť o vykonanie žiadneho dôkazu, neuplatnili ani žiadne výhrady a námietky voči príslušnosti a nestrannosti súdu prvej inštancie.

20. Žalovaný mal za to, že rovnako ako predchádzajúce podania žalobcov v konaní aj odvolanie predstavuje nesúrodý kompilát rôznych nezrozumiteľných tvrdení a polemík, ktoré v mnohých častiach svojou povahou vybočujú z vecného rámca predmetu tohto konania.

21. Pokiaľ ide o poukaz žalobcov v odvolaní na ďalšie súdne konania vedené na základe ich žalôb voči žalovanému, k tomu žalovaný uviedol, že konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10C/11/2017 je právoplatne skončené, medzičasom je právoplatne skončené aj konanie vedené pod sp. zn. 19C/9/2021. Vo vzťahu k veci vedenej pod sp. zn. 10C/31/2019 žalobcovia v odvolaní produkujú nesúrodé, zmätočné a nezrozumiteľné skutkové a iné tvrdenia.

22. V ostatnom žalovaný poukázal na svoje predchádzajúce tvrdenia produkované v priebehu doterajšieho konania.

23. Žalovaný preto navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

24. Žalobcovia v odvolacej replike opätovne poukázali na to, že formulovali bezdôvodné obohatenie ako získané úmyslom vzhľadom na rozsudok odvolacieho súdu č. k. 12Co/338/2018 – 322 zo dňa 30.05.2019 vzťahujúci sa na rozsudok Okresného súdu Zvolen (súdu prvej inštancie) č. k. 10C/11/2017 – 260 zo dňa 30.05.2018. Predmetom konania vo veci sp. zn. 10C/11/2017 bola náhrada škody, kým v tejto veci sp. zn. 13C/37/2022 (správne 13C/37/2020 – poznámka odvolacieho súdu) sa žalobou uplatňuje vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobcovia uviedli, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedeli až podaním odvolania, preto ich nárok nie je premlčaný.

25. K žalobnému návrhu a jeho navrhovaným zmenám žalobcovia uviedli, že neplatnosť právneho úkonu videli v nájme užívaných pozemkov žalovaným, ktoré užíva ešte aj v roku 2023 bez právneho dôvodu. Opätovne žiadali za účelom (ne)potvrdenia užívania pozemkov žalovaným v katastri obce H. ustanoviť komisiu.

26. Poukázali tiež na to, že žalovaný nemohol nadobudnúť spoluvlastnícky podiel k pozemkom, nakoľko nie je ich dedičom, nemôže mať spoluvlastnícky podiel k pozemkom z nájmu, preto užíva pozemky žalobcov bez právneho dôvodu a rozoraním prístupových ciest k pozemkom žalobcov úplne ohrozil ich právo na dosiahnutie výnosov z vlastných pozemkov a zasiahol do ich vlastníckeho práva napriek uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 13C/37/2020 – 22, ktorým súd nájomný vzťah žalovaného k pozemkom žalobcov evidovaným na LV č. XXX, XXX, XXXX I. XXXX považuje za neplatný. Napriek tomuto uzneseniu žalovaný pozemky žalobcom písomne neodovzdal, čím sa potvrdzuje, že pozemky žalobcov užíva naďalej.

27. Žalovaný sa k odvolacej replike žalobcov už nevyjadril.

28. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcov 1/ a 2/ podľa § 34 ods. 1 CSP preskúmal vec v rozsahu odvolania a jeho doplnenia podľa § 379 CSP, z dôvodov vymedzených v odvolaní a jeho doplnení podľa § 380 ods. 1 CSP a mimo nich v zmysle § 380 ods. 2 CSP v

rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok, ktoré vady nezistil, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo svojich výrokoch vecne správny a je potrebné ho podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na toto v celom rozsahu poukazuje a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku reagujúc na odvolacie dôvody žalobcov uvádza:

29. Pre posúdenie a rozhodnutie tohto sporu bolo v prvom rade nevyhnutné vyhodnotiť, či je námietka premlčania práv žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia vznesená dôvodne. Ak totiž áno, je bez právneho významu zaoberať sa argumentáciou žalobcov, či k bezdôvodnému obohateniu došlo a kto sa na ich úkor obohatil, nakoľko aj keby áno, premlčané majetkové právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nemožno v zmysle § 100 OZ priznať súdnym rozhodnutím, ak sa dlžník premlčania dovoľá, t.j. nemožno ani vynútiť splnenie práva cestou štátnej moci (čo konštatoval už súd prvej inštancie v bode 18. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

30. Žalobcovia v navrhovanej zmenenej žalobe došlej na súd prvej inštancie dňa 04.11.2022, ktorou uplatnili právo na vydanie bezdôvodného obohatenia len stroho konštatovali, že sa jedná o bezdôvodné obohatenie žalovaného úmyslom, užívaním pozemkov žalobcov bez právneho dôvodu. Bližšie však nekonkretizovali, z akého dôvodu sa mal žalovaný na ich úkor bezdôvodne obohatiť úmyselne, a to ani na súdnom pojednávaní konanom dňa 08.12.2022. Ich odkaz až v odvolacej replike na rozsudok odvolacieho súdu č. k. 12Co/338/2018 – 322 zo dňa 30.05.2019 vzťahujúci sa na rozsudok Okresného súdu Zvolen (súdu prvej inštancie) č. k. 10C/11/2017 – 260 zo dňa 30.05.2018 je príliš všeobecný a neprípustnou novotou v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP a contrario, navyše uplatnenou aj v odvolacom konaní neskoro v zmysle § 373 ods. 4 CSP, preto naň odvolací súd nemohol prihliadnuť. Skutkové tvrdenia žalobcov ohľadne úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na ich úkor ako prostriedok procesného útoku v zmysle § 149 CSP bolo totiž možné uplatniť len v konaní pred súdom prvej inštancie buď do uplatnenia sudcovskej koncentrácie konania (§ 153 CSP) alebo do vyhlásenia uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). Na neskôr uplatnené prostriedky procesného útoku, či obrany sa neprihliada. Výnimky stanovuje § 366 CSP. Žalobcovia v odvolaní, jeho doplnení, ani odvolacej replike nevymedzili žiaden z dôvodov uvedených v § 366 CSP odôvodňujúcich uplatnenie výnimky vo vzťahu k dĺžke premlčacej doby. Navyše tým, že v tejto súvislosti poukázali na rozsudok odvolacieho súdu č. k. 12Co/338/2018 – 322 zo dňa 30.05.2019 vzťahujúci sa na rozsudok Okresného súdu Zvolen (súdu prvej inštancie) č. k. 10C/11/2017 – 260 zo dňa 30.05.2018 až v odvolacej replike, urobili tak neskoro, pretože podľa § 373 ods. 4 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu (patriace v tomto prípade žalovanému). Žalobcovia tento odkaz uplatnili až po tejto lehote v rámci vyjadrenia sa k vyjadreniu žalovaného k ich odvolaniu (v tzv. odvolacej replike).

31. Bezdôvodné obohatenie ako majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, je jedným z druhov bezdôvodného obohatenia vymedzených v § 451 OZ, ku ktorému môže dôjsť aj neúmyselne. Preto ak ten, na koho úkor malo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu tvrdí, že bolo získané na jeho úkor úmyselne, čím chce pre seba privodiť priaznivé právne účinky spočívajúce v predĺžení trojročnej objektívnej premlčacej doby na desaťročnú v zmysle § 107 ods. 2 OZ, musí (včas) uviesť okrem toho, že k bezdôvodnému obohateniu došlo plnením bez právneho dôvodu tiež okolnosti, v ktorých má úmysel neoprávnene obohateného získať bezdôvodné obohatenie spočívať.

32. Vzhľadom na celkový obsah spisu (aj pred relevantnou zmenou žaloby), pokiaľ žalobcovia odvodzujú úmysel žalovaného z toho, že tento mal ich pozemky užívať len na základe nájomnej zmluvy s jedným zo spoluvlastníkov pozemkov, ktorej určenia neplatnosti sa pôvodne v konaní domáhali, odvolací súd k tomu uvádza, že v konaní nebolo súdom konštatované, že nájomná zmluva je neplatná. To, že si to žalobcovia myslia, ešte neznamená, že tomu tak je. Uznesením súdu prvej inštancie č. k. 13C/37/2020 – 22 zo dňa 11.03.2021 bola len pripustená žalobcami navrhovaná zmena žaloby, ktorou sa domáhali určenia, že nájomný vzťah žalovaného k pozemkom žalobcov evidovaným na LV č. XXX, XXX, XXXX, XXXX I. XXXX je neplatný, t. j. vo výrokovej časti predmetného uznesenia je formulovaný len zmenený žalobný návrh, tzv. petit žaloby: „Súd nájomný vzťah žalovaného k pozemkom žalobcov pod LV č. XXX, XXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX považuje za neplatný.“ Jedná sa teda o uznesenie podľa § 142 CSP v spojení s § 140 ods. 1 a 2 CSP. V dôsledku pripustenia zmeny žaloby, ktorou sa uplatnilo iné právo ako predtým, sa rozhodlo o zmene predmetu konania, o ktorom súd následne rozhoduje

v civilnom sporovom konaní rozsudkom ako rozhodnutím vo veci samej (§ 212 ods. 1 CSP, resp. § 234 ods. 1 CSP). Žiaden rozsudok, ktorým by súd takejto zmenenej žalobe vyhovel, však vydaný nebol. V dôsledku ďalších navrhovaných a súdom pripustených zmien žaloby zo strany žalobcov tento žalobný návrh prestal byť predmetom tohto súdneho konania.

33. Podporne odvolací súd uvádza, že aj v prípade, že by súd deklaratórnym rozsudkom (prípadne aj v inom súdnom konaní) určil, že nájomný vzťah medzi jedným zo spoluvlastníkov pozemkov ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom založený nájomnou zmluvou je neplatný, táto skutočnosť sama osebe nezakladá dôvod úmyselného bezdôvodného obohatenia žalovaného. Ten totiž mohol byť dovtedy v dobrej viere, že nájomná zmluva je platná. Žalobcovia by preto museli uviesť ďalšie okolnosti, pre ktoré by nemal žalovaný pri uzatváraní nájomnej zmluvy konať v dobrej viere v jej platnosť. Podielové spoluvlastníctvo je totiž ideálne, podiel vyjadruje v zmysle § 137 ods. 1 OZ len mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci, inak povedané spoluvlastnícky podiel na pozemkoch nemožno ohraničiť reálnym vyčlenením niektorej ich časti. Spoluvlastník teda nájomnou zmluvou prenajme celý pozemok, nie len jeho časť. V zmysle § 139 ods. 1 OZ sú totiž z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne. Ak niektorý zo spoluvlastníkov nepostupuje v zmysle § 139 ods. 2 OZ, podľa ktorého o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov; pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd (či už z nebanlivosti pre neznalosť zákona, alebo úmyselne v snahe obísť ostatných spoluvlastníkov), je to síce možný dôvod na vyslovenie neplatnosti nájomnej zmluvy, avšak zavinenie na jej neplatnosti možno vidieť v (ne)konaní spoluvlastníka, nie druhej zmluvnej strany.

34. Odvolací súd tým nedeclaruje (súdny rozhodnutím), že konkrétny nájomný vzťah je neplatný, ani nemôže, pretože na vyslovenie neplatnosti jednak chýbajú relevantné skutkové tvrdenia žalobcov a jednak (ako bolo uvedené už vyššie) určenie neplatnosti nájomného vzťahu, či nájomnej zmluvy už nie je predmetom tohto konania. Svoje úvahy uviedol len vo všeobecnej rovine, na podporu záveru súdu prvej inštancie, že v konaní nebol preukázaný úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohacovať na úkor žalobcov.

35. Preto súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, keď ustálil dĺžku objektívnej premlčacej doby v prípade práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 OZ ako trojročnú, plynúcu odo dňa, keď k nemu došlo. Správny je preto aj jeho záver, že aj v prípade bezdôvodného obohatenia vzniknutého do 31.12.2017, došlo k uplynutiu trojročnej objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na jeho vydanie pred súdom dňa 31.12.2020 (v pracovný deň – štvrtok).

36. Súd prvej inštancie správne poznamenal, že subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia môže plynúť len v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby, čo vyplýva zo znenia § 107 ods. 1 a OZ v ich vzájomnej súvislosti, keďže v zmysle § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa (síce) premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, v zmysle § 107 ods. 2 OZ sa však najneskôr právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Keďže trojročná objektívna premlčacia doba už uplynula, nie je podstatné vyhodnotenie otázky, kedy sa žalobcovia o bezdôvodnom obohatení a o tom kto sa na ich úkor obohatil dozvedeli.

37. Žalobcovia sa mylne domnievajú, že stačilo žalobou podanou na súd dňa 18.09.2020 uplatniť akékoľvek právo a že aj v prípade zmeny žaloby, ktorou uplatnia iné právo, je pre plynutie premlčacej doby rozhodujúci dátum podania pôvodnej žaloby. Samotným pripustením zmeny žaloby navrhovanej žalobcom, ktorou sa uplatňuje iné právo než v pôvodnej žalobe dochádza k zmene predmetu konania, ktorým sa stáva nové (iné) uplatnené právo bez toho, aby bolo nutné navyše brať pôvodnú žalobu späť. Prípadné späťvzatie pôvodnej žaloby preto nevyvoláva žiadne právne účinky, nie je dôvodom na zastavenie konania, ktorého predmetom je už iné právo. Pre plynutie a spočívanie premlčacej doby v zmysle § 112 OZ je rozhodujúce práve to, aké právo a kedy sa uplatnilo na súde. Pre rôzne práva plynú rôzne dlhé premlčacie doby s rôznym počiatkom a tým aj koncom ich plynutia. Žalobou zo dňa 18.09.2020 žalobcovia neuplatnili na súde právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2013 – 2017. Toto právo uplatnili až navrhovanou zmenou žaloby došli na súd prvej inštancie dňa

04.11.2022. Inak povedané, kým nebolo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnené na súde, nemohol nastať právny účinok s tým spojený uvedený v § 112 OZ, t.j. že premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. V čase uplatnenia tohto práva už totiž žiadna premlčacia doba nemohla plynúť a spočívať, keďže uplynula už predtým, veriteľ (žalobca) teda neuplatnil právo na súde v premlčacej dobe. Na podporu tohto názoru odvolací súd poukazuje napr. na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 451/2015 – 21 zo dňa 22.09.2015, v ktorom ústavný súd nepovažoval za ústavne nesúladný, teda za zjavne nedôvodný, ani za arbitrárny (t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov) záver uvedený v rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 17Cob/147/2014 z 26.11.2014: „Krajský súd poukazuje na to, že v občianskom súdnom konaní žalobca vymedzuje uplatnený nárok, a to nielen určením žalobného petitu, ale aj určením rozhodných skutočností, o ktoré svoje tvrdené právo opiera. Porovnajúc znenie skutkového základu, uvedeného v žalobe (pôvodne v žalobách) doručených okresnému súdu dňa 29.10.2010 a skutkového základu uvedeného v podaní žalobcu zo 30.05.2012, a aj v podaní doručenom okresnému súdu dňa 02.05.2013 jednoznačne bolo možné konštatovať, že ide o úplne rozdielny skutkový dej, z ktorého sa uplatňovaný nárok odvodzuje. Súhlasí preto krajský súd so záverom prvostupňového súdu, že žalobcom požadovanou zmenou návrhu v podaní zo dňa 25.05.2012, doručenom okresnému súdu dňa 30.05.2012, došlo nielen k zmene právnej kvalifikácie nároku, ktorý bol predmetom konania (odlišných od tvrdení obsiahnutých v žalobe, ktorá vychádzala zo zmluvy o dielo), ale vychádzal tiež z iných skutkových okolností, než tých, ktoré boli obsahom podanej žaloby a ktoré boli podradené pod hypotézu inej právnej normy. Zvýrazňuje sa, že skutková podstata oboch právnych inštitútov, a to zmluva o dielo a bezdôvodného obohatenia pritom vykazuje iné obsahové a formálne náležitosti. Bolo tak zrejmé, že zo strany žalobcu boli v doručenom zmenenom návrhu poskytnuté iné skutkové tvrdenia, teda nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal z iného skutkového základu veci a následná zmena právnej kvalifikácie zo strany žalobcu, vo vzťahu k uplatnenému nároku na bezdôvodné obohatenie bola vykonaná len v súlade so zásadou dispozičnou. Správne okresný súd po pripustení zmeny žaloby žalobcu už posudzoval zmenené skutkové okolnosti. Krajský súd uvádza, že od pripustenia zmeny návrhu sa okresný súd zaoberal uplatneným nárokom žalobcu, ktorý síce požadoval rovnaké plnenie, a to peňažné plnenie, avšak na základe iného skutkového stavu, než ho opísal v návrhu, teda požadoval na základe odlišného skutkového stavu rovnaké peňažné plnenie. Žalobca oproti žalobou uplatnenému nároku pristúpil tak k uplatneniu kvalitatívne, skutkovo a právne odlišnému nároku a z tohto dôvodu správne následne bola posudzovaná aj otázka premlčania tohto nároku a zaujaté k nemu stanovisko. Tento názor odvolacieho súdu vychádza i zo záverov vyslovených v rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2008, sp. zn. 1M Obdo V 19/2007, rozhodnutiach Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 23Cdo 480/2008 zo dňa 17. februára 2010, sp. zn. 32Cdo 1868/2009 zo dňa 28. apríla 2011, sp. zn. 33Odo 157/2004 zo dňa 22. septembra 2005, sp. zn. 33Cdo 2144/2007 zo dňa 29. októbra 2009, 21 Cdo 2879/2007 zo dňa 9. júla 2008. Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu nesprávneho posúdenia námietky premlčania vznesenej žalovaným odvolací súd uvádza, že návrh na zmenu žaloby je podaním vo veci samej, s ktorým sú preto spojené hmotno-právne a procesno-právne účinky. V prípade zmeny nároku nastávajú hmotno-právne účinky dňom, kedy súdu došla zmena žaloby, alebo dňom, kedy bol tento úkon uskutočnený do zápisnice. S týmto okamihom je potom spojený dôsledok pre spočívanie premlčania, a to, že sa týmto dňom beh premlčacej doby zastavuje a tento okamih je tiež rozhodný pre posúdenie, či premlčacia lehota márne uplynula. V predmetnej veci bolo súdu prvého stupňa až dňa 30.05.2012 doručené podanie žalobcu, v ktorom zmenil skutkové okolnosti voči žalovanému, oproti tým, ktoré boli uvádzané v žalobe uplatneného nároku. Z tohto dôvodu, pokiaľ žalovaný v 1/ rade vzniesol námietku premlčania, keďže bolo medzi účastníkmi nesporné, že k poskytnutému plneniu zo strany žalobcu došlo 31.10.2007 a 21.11.2007, tak táto bola vecne správne posudzovaná prvostupňovým súdom cez úpravu v § 397 Obchodného zákonníka, so záverom o premlčaní nároku žalobcu, pre ktorý došlo k zamietnutiu žaloby, z titulu dôvodne vznesenej námietky premlčania.“

38. Odvolací súd uvádza, že body 4. a 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku ohľadne zrušenia predchádzajúceho uznesenia súdu prvej inštancie o zastavení konania odvolacím súdom a odvolacia argumentácia žalobcov sa k tomu vzťahujúca nemajú (priamy) súvis s vecnou stránkou rozhodnutia vo veci samej, konanie sa totiž (právoplatne) neskončilo zastavením konania, po zrušení predmetného uznesenia súd prvej inštancie ďalej konal vo veci a rozhodol napadnutým rozsudkom. Na zrušené rozhodnutie sa neprihliada, nevyvoláva žiadne právne účinky, nakoľko nenadobudlo právoplatnosť. Navyše k zmene žaloby, ktorou bolo uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a k jej

pripusteniu uznesením súdu prvej inštancie došlo potom, preto to nemá vplyv na posúdenie plynutia premlčacej doby.

39. Ako už bolo uvedené vyššie, v dôsledku úspešne uplatnenej námietky premlčania žalovaného nemožno premlčané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2013 – 2017 žalobcom priznať súdnym rozhodnutím, preto je právne bezvýznamné a v rozpore so zásadou hospodárnosti konania zaoberať sa argumentáciou strán sporu ohľadne toho, či k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na úkor žalobcov v rozhodnom období došlo alebo nie a v akej výške. Nepatričná je preto aj požiadavka žalobcov na ustanovenie akejsi komisie, ktorá by mala na mieste samom preskúmať, či sa pozemky (bezdôvodne) užívajú aj v roku 2022 a 2023 žalovaným. Úlohou súdu je zaoberať sa len tými okolnosťami, ktoré majú pre rozhodnutie vo veci význam, nie akýmkoľvek požiadavkami strán sporu. Navyše nepatrí do kompetencie súdu (ani odvolacieho) zriaďovať akési komisie, obhliadku na mieste samom (ak by to bol považoval za potrebné) môže vykonať aj sám v zmysle § 211 CSP. Takáto obhliadka by nič nezmenila na výsledku tohto sporu z dôvodu, že sa má ňou preukázať užívanie pozemkov žalobcov žalovaným v roku 2022, resp. 2023, kým právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnili v tomto spore za roky 2013 – 2017. Prípadná preukázaná skutočnosť, že žalovaný užíva pozemky v roku 2022 resp. 2023 ešte nepreukazuje, že tomu tak bolo aj v rozhodnom období rokov 2013 – 2017.

40. Na výsledok tohto sporu nemá vplyv ani (odvolacia) argumentácia žalobcov ohľadne iných konaní, v ktorých boli uplatnené iné práva (nároky) žalobcov proti žalovanému, resp. právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za iné obdobie.

41. Pokiaľ ide v doplnení odvolania žalobcom 2/ uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP – rozhodoval vylúčený sudca, k tomu odvolací súd uvádza nasledovné:

42. Skutočnosť, že podpredsedníčka súdu je blízkou osobou právneho zástupcu žalovaného, nie je sama osebe okolnosťou, pre ktorú je zákonný sudca JUDr. Juraj Lehotský vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu. Takýmito okolnosťami sú v zmysle § 49 ods. 1 a 2 CSP pomer zákonného sudcu k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, zo zreteľom na ktorý možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti, ako aj okolnosť, že sudca prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. V konaní nebolo tvrdené a preukázané, že by podpredsedníčka súdu mala ovplyvňovať zákonného sudcu v prejednávaní a rozhodovaní sporu. Nemožno automaticky vyvodzovať, že sa tak stalo len z titulu jej funkcie, nakoľko podpredseda súdu nie je nadriadeným zákonnému sudcovi, ktorý prejednáva a rozhoduje spor, nemôže mu z titulu svojej funkcie dávať žiadne pokyny a ovplyvňovať ho, nakoľko ak by tak urobil, došlo by tým k neprípustnému zásahu do nezávislosti a nestrannosti zákonného sudcu pri prejednávaní a rozhodovaní sporu. Zo strany žalobcu nebol tvrdený ani nejaký dôvod, pre ktorý by mala mať podpredsedníčka súdu (nie jej manžel - právny zástupca žalovaného) záujem na výsledku tohto konania, ani bližší než kolegiálny vzťah podpredsedníčky súdu a zákonného sudcu, pre ktorý by bolo možné mať pochybnosti o jeho nezáujatosti.

43. V doplnení odvolania síce žalobca 2/ tvrdil, že právny zástupca žalovaného je kamarátom zákonného sudcu, na podporu tohto tvrdenia však neuviedol žiadne dôkazy preukazujúce takýto pomer zákonného sudcu k právnomu zástupcovi strany sporu.

44. Odvolací súd ani v postupe zákonného sudcu nezistil také okolnosti, pre ktoré by bolo možné mať dôvodné pochybnosti o jeho nezáujatosti. Skutočnosť, že zákonný sudca súdu prvej inštancie vyhodnotil podanie žalobcov zo dňa 29.10.2021 podľa obsahu ako späťvzatie žaloby a tým ako dôvod na zastavenie konania, pričom odvolací súd sa s tým nestotožnil, možno hodnotiť len ako iný názor na právnu kvalifikáciu podania žalobcov, resp. omyl pri právnom posúdení tohto podania, ku ktorému žalobcovia navyše množstvom podaní, ktorými menili pôvodnú žalobu čiastočne prispeli. Taktiež na ustanovenie komisie za účelom obhliadky pozemkov, či dohľadávanie nájomnej zmluvy, či dohody o jej zrušení v katastri nehnuteľností nebol dôvod vzhľadom na vyššie uvedené premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia.

45. Navyše v zmysle § 49 ods. 3 CSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti, a to práve z dôvodu, že tento postup a rozhodnutie vo veci samej možno napadnúť odvolaním a na jeho základe podliehajú prieskumu odvolacieho súdu z hľadiska ostatných odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 a 2 CSP.

46. Odvolací súd preto nevzhladol ako dôvodne uplatnený ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP.

47. Odvolací súd v zmysle § 379 písm. a) CSP preskúmal aj od I. výroku vo veci samej závislý II. a III. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (predchádzajúceho tomuto odvolaciemu konaniu). Súd prvej inštancie rozhodol v rozsudku o náhrade trov konania podľa pomeru úspechu strán sporu vo veci v zmysle § 255 ods. 1 CSP, nakoľko žalovaný mal plný úspech vo veci. Tento výrok je vykonateľný, pretože ním bola uložená aj povinnosť a lehota na plnenie. Súd prvej inštancie správne rozhodol o nároku žalovaného na náhradu trov (prvoinštančného aj predchádzajúceho odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 17Co/19/2022, ktoré sa skončilo zrušením vyššie uvedeného uznesenia súdu prvej inštancie o zastavení konania) dvoma samostatnými výrokmi, nakoľko žalobca 1/ si mohol aj samostatne uplatniť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v ním uplatnenej výške, rovnako ako žalobca 2/, jedná sa teda o dva samostatné nároky od seba nezávislé (aj keď rovnako právne kvalifikované ako bezdôvodné obohatenie). Pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania ako celku nie je rozhodujúci čiastkový úspech strany sporu žalobcov – spočívajúci v zrušení procesného rozhodnutia o zastavení konania, ktoré nemalo vplyv na celkový výsledok sporu – celkový neúspech žalobcov v spore spočívajúci v zamietnutí žaloby. Preto odvolací súd aj tieto výroky napadnutého rozsudku ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

48. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal voči žalobcom (opäť samostatne, voči každému zvlášť) nárok na náhradu trov (tohto) odvolacieho konania v rozsahu 100%, pretože aj v tomto odvolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, keďže odvolanie žalobcov (ani jeho doplnenie žalobcom 2/) nie je dôvodné. Aj o výške náhrady trov tohto odvolacieho konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, z toho dôvodu určil aj odvolací súd začiatok lehoty na plnenie náhrady trov odvolacieho konania podľa § 232 ods. 2 CSP od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

49. Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 ods. u 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods.u 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
  - b) kto ho robí,
  - c) ktorej veci sa týka,
  - d) čo sa ním sleduje a
  - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods.u 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, resp. dovolanie má vady podľa § 429 CSP napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 CSP v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) CSP v spojení s § 436 ods. 1 CSP).